

МОТИВИ

към проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения

1. Причини, които налагат приемането на нормативния акт

Минималните размери на адвокатските възнаграждения са важна отправна точка в отношенията между адвоката и клиента, но също така, когато касаят процесуално представителство, рефлексират в отношенията между страните по делото с оглед предвидената в процесуалните закони отговорност за разноски, която понася изгубилата делото страна.

Причините, които налагат приемането на промени в наредбата са свързани с това, че с Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и с Решение № 5419 от 08.05.2020 г. на Върховния административен съд (ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г.) беше отменена на процедурно основание Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, издадена от Висшия адвокатски съвет, обнародвана в ДВ, бр. 28 от 28.03.2014 г. Това създаде редица трудности пред адвокатурата, тъй като с отмяната на наредбата бяха възстановени размерите на възнагражденията от 2009 г., но те не отговарят на развитието на обществено-икономическите отношения на страната към 2020 г. Наред с това, действащата наредба претърпя последващи изменения през 2016 г. и 2017 г. С възстановяване на нормативния минимален размер на сумите, актуални към 2009 г. за някои видове труд, полаган от адвоката, се стигна до сериозен дисбаланс между възнагражденията от 2009 г. и тези от 2016 г. и 2017 г.

Ето защо с настоящия проект на наредба се предлага промяна на разпоредбите, които касаят сумите, възстановени вследствие решението на административния съд в редакцията си от 2009 г., така че заложените минимума да отговарят на икономическите условия в страната и да бъдат адекватни на минималната граница, под която не следва да бъде заплащан адвокатския труд. Проектът предлага актуализиране на някои от минималните възнаграждения, дължими за адвокатски услуги в съответствие с естеството и характера им, остойностен към 2020 г.

При определянето им е съобразена минималната работна заплата в страната, която към 2020 г. е 610 лв. След решението на административния съд бяха възстановени суми, заложи в изменението на наредбата от 2009

г., когато минималната работна заплата е 240 лв. Съобразени са и редица други критерии с пряк или косвен икономически характер. Така например изискването на чл. 40, ал. 6 от ЗАдв предвижда задължение за адвоката да има кантора в населеното място в района на адвокатската колегия, чийто член е. По тази причина разходът, свързан с обезпечаването на помещение, представляващо адвокатска кантора, е задължителен елемент, формиращ себестойността и оказващ влияние на качеството на услугата. От този разход следват и съпътстващите разходи за комунални услуги и поддръжка на кантората (вода, електричество, почистване, дребни ремонти). Съобразени са и редица други особености и фактори, които влияят на размера на адвокатското възнаграждение, като тяхната стойност е определена въз основа на изготвено експертно изследване и оценка на факторите, относими към формиране на минималния размер на адвокатските възнаграждения.

С настоящия проект на наредба също така се предлага коригиране и на някои изрази и думи, които да отговарят в по-голяма степен на дейностите, които са включени при извършване на определен труд от страна на адвоката. Така например в редица разпоредби думата „защита“ се заменя с изразя „процесуално представителство, защита и съдействие“.

2. Цели, които се поставят с приемането на нормативния акт

С предложените промени се цели диференциран подход при определяне на минималното адвокатско възнаграждение при отделните дейности, който да доведе до справедливи житейски и правни резултати в съответствие с покупателната способност на населението и актуалната икономическа обстановка в Република България.

Наред с това се цели преодоляване на последиците от Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и с Решение № 5419 от 08.05.2020 г. на Върховния административен съд (ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г.), вследствие на които се възстанови действието на редакцията на Наредбата от 2009 г., което доведе до сериозен дисбаланс между промените от 2009 г. и тези от 2016 г. и 2017 г.

На трето място, изменението цели да се актуализира нормативната уредба, така че да отговаря на икономическата обстановка в страната и актуалните икономически фактори към 2020 г.

Същевременно някои от сумите, заложи с отмененото от 2014 г. изменение, са заложи в същия размер, тъй като заради влошаването на

икономическата обстановка, обусловена от кризата, породена от пандемията от COVID-19, не е икономически обусловено рязкото вдигане на някои минимални суми спрямо отменените промени от 2014 г. Тези суми са обосновани и отговарят на икономическата обстановка и справедливостта и към 2020 г.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на нормативния акт

Не са налице конкретни преки финансови или други средства, необходими за прилагането на наредбата. Тя влече увеличаване на преките разходи за адвокатски услуги, тогава когато те се заплащат по минимумите, зададени в нея, но по-голямата част от посочените суми са същите като сумите въведени с изменението от 2014 г. с отменената вече наредба, така че прекият ефект върху гражданите, които ползват адвокатски услуги по зададения минимум, ще бъде минимален.

4. Очаквани резултати от прилагането на нормативния акт

Повторното нормативно закрепване на сумите, отменени с решенията на административния съд, при съблюдаване на процеса по обществено обсъждане и възможност за предложения от заинтересованите страни, ще доведе до по-висока степен на икономическа и правна сигурност, както за гражданите, така и за адвокатите. Това се дължи и на факта, че предложените изменения актуализират размера на възнагражденията от 2009 г. Същевременно голяма част от договорите за адвокатска помощ са сключени при съблюдаване на минимума, заложен преди отмяната с решението на административния съд в съответствие с минимумите от 2014 г., като с навременното приемането на предложените промени няма да се получи твърде голям времеви интервал, при който на адвокатите ще се присъжда от съда при съблюдаване на минимума по-ниско възнаграждение за един и същи труд, за който преди влизане в сила на решението на Върховния административен съд, са получавали по-високо възнаграждение, съобразено с икономическите условия в страната.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

Настоящата Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения отговаря в цялост на изискванията на правото на Европейския съюз и на националното право,

като се приема въз основа на Закона за адвокатурата и при спазване на Закона за нормативните актове.

Настоящият проект отговаря по-специално и на Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година относно услугите на вътрешния пазар. Проектът не предлага въвеждането на дискриминационни условия, като се приема при съблюдаване на обществения интерес при спазване на изискванията за обществено обсъждане. Предлагат се изменения, които са пропорционални, необходими и подходящи, за да гарантират минимални адвокатски възнаграждения, които да съобразяват разходите на адвоката в неговата нормална дейност, високо квалифицирания му труд на специалист, както и необходимостта от гарантиране на достойно и справедливо възнаграждение.

Предложените суми за минимално адвокатско възнаграждение взимат предвид и факта, че средната месечна заплата в България по данни на Националния статистически институт към 14 май 2020 г. за март 2020 г. е 1321 лв. Същевременно, минималната работна заплата е в размер на 610 лв. Предложените минимални възнаграждения държат сметка за необходимостта всеки български гражданин да има достъп до защита на своите права и законни интереси, но същевременно съобразява нуждата от достойно и справедливо възнаграждение за адвокатския труд и за високите стандарти, на които следва да отговаря адвокатът.

На основание чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове, срокът за обществено обсъждане след публикуване на проекта на наредба и мотивите на сайта на вносителя – Висшия адвокатски съвет е 30 дни, мотивиран от обстоятелството за предприемането на своевременни действия по създаване на нормативни основания за преодоляване на финансовия дисбаланс, до който доведе отмяната на Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, издадена от Висшия адвокатски съвет, обнародвана в ДВ, бр. 28 от 28.03.2014 г., допълнително усложнена от засиленото обществено недоволство в условията на пандемия и неадекватния размер на възнагражденията от 2009 г. за адвокатския труд към днешна дата.

Уреждането на обществените отношения, предмет на предложените промени е обусловено от необходимостта от своевременен отговор на обществените потребности и тяхното удовлетворяване.